

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 9¹, 118 IR 119
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO
PROCESO KODEKSO 71¹, 73, 77¹, 212, 254, 303 IR 327 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTŲ

(toliau – Projektai)

(TAP NR: TAP-21-1632 (2); TAP - 21- 1631(2), TAP-21-1629(2))

TAIS NR.: 21-25837(3), 21-25835(3); 21-25830(3))

2021-12-06 Nr.

Vilnius

Projekto rengėjai: Krašto apsaugos ministerija (kartu su Teisingumo ministerija).

Projekto tikslas:

1. **baigti Europos Komisijos pradėtą pažeidimo procedūrą** dėl Europos arešto orderio įgyvendinimo Lietuvos Respublikoje – tinkamai perkeltant 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (toliau- Pamatinis sprendimas 2002/584/TVR) nuostatas į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę;
2. patikslinti nuostatas dėl aiškesnių ekstradicijos proceso terminų nustatymo (įgyvendinti MONEYVAL komiteto penktojo tarpusavio vertinimo etapo ataskaitos rekomendaciją);
4. **padidinti baudžiamąją atsakomybę** už šnipinėjimą, taip pat už padėjimą kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką - padidinant (nustatant) laisvės atėmimo bausmės apatines ribas;
5. nustatyti atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės už šnipinėjimą ir padėjimą kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką sąlygas ir atitinkamai patikslinti su tuo susijusias procesines normas Baudžiamąjo proceso kodekse;
6. įtvirtinti juridinio asmens atsakomybę už šnipinėjimą bei padėjimą kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką.

Dabartinė situacija:

1. 2020 m. gruodžio 3 d. **Europos Komisija Lietuvai pateikė oficialų pranešimą dėl Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros** dėl Pamatinio sprendimo 2002/584/TVR tam tikrų nuostatų neperkėlimo ir netinkamo perkėlimo į nacionalinę teisę. Siekiant, kad Lietuvai pradėta pažeidimo procedūra būtų baigta, būtina priimti BK ir BPK pakeitimus, kuriais būtų perkelti Pamatinio sprendimo 2002/584/TVR 18 straipsnio 1 dalies a punktas, 19 straipsnis bei tinkamai perkelti Pamatinio sprendimo 2002/584/TVR 4 straipsnio 1 punktas ir 25 straipsnio 1 dalis;
2. BK 119 straipsnio, numatančio baudžiamąją atsakomybę už šnipinėjimą, sankcijoje nustatyta laisvės atėmimo bausmės apatinė riba (laisvės atėmimas nuo 2 iki 10 metų) yra pernelyg maža ir nesudaro būtinų prielaidų atgrasyti nuo tokios veikos;
3. BK 118 straipsnyje numatyto nusikaltimo – padėjimo kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką pavojingumas, atsižvelgiant į tai, kokia žala gali būti padaryta Lietuvos

valstybei, ne mažesnis nei šnipinėjimo, tačiau numatyta sankcija yra neproporcingai maža (laisvės atėmimas iki 7 metų);

4. nėra galimybės atleisti asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės, jei asmuo prisipažino apie daromą šnipinėjimą, taip pat padėjimą kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką ir suteikė svarbios informacijos apie užsienio valstybės, jos organizacijos atstovus ir jų vykdomą veiklą;

5. BK nenumatyta juridinio asmens atsakomybė už šnipinėjimo bei padėjimo kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką veiksmus.

Projekto esmė: siūloma:

1. padaryti pakeitimus, susijusius su Europos arešto orderio vykdymo reguliavimu, kad jis visiškai atitiktų Pamatinio sprendimo 2002/584/TVR nuostatas bei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją šioje srityje bei nustatyti aiškesnį procesą dėl ekstradicijos prašymų įvykdymo laiku;

2. pakelti šnipinėjimo sankcijoje numatytos laisvės atėmimo bausmės apatinę ribą (vietoj nuo 2 iki 10 metų siūloma numatyti nuo 4 iki 10 metų laisvės atėmimo bausmę), o padėjimo kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką sankcijoje nustatyti apatinę laisvės atėmimo bausmės ribą (nuo 2 iki 7 metų);

3. **nustatyti atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės už šnipinėjimą ir padėjimą kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką sąlygas:**

- a. asmuo iki jo pripažinimo įtariuoju prisipažino padaręs nusikalstamą veiką ir
- b. aktyviai bendradarbiavo nustatant užsienio valstybės ar jos organizacijos atstovus ir jų vykdomą veiklą, nukreiptą prieš Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką, suverenitetą, teritorijos vientisumą, gynybos ar ekonomikos galią (padėjimo veikti prieš Lietuvos Respubliką atveju) arba aktyviai bendradarbiavo nustatant užsienio valstybės ar jos organizacijos atstovus, kuriems turėjo būti perduota ar buvo perduota surinkta informacija, kuri yra Lietuvos Respublikos valstybės paslaptis (šnipinėjimo atveju);

4. **nustatyti atvejus, kada atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės sąlygos nebūtų taikomos:**

- a. asmuo jau buvo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės tokiais pagrindais;
 - b. jeigu dėl asmens veikos žuvo žmogus arba kilo kitos sunkios pasekmės.
5. įtvirtinti **juridinio asmens baudžiamąją atsakomybę** už minėtų nusikaltimų padarymą.

Lėšų poreikis: papildomas lėšų poreikis galimas dėl laikinojo asmens perdavimo į Lietuvą išklauso tikslu, kai bus priimta ir taikoma Suėmimo vykdymo įstatymo projekte paminėta teisingumo ministro ir generalinio prokuroro bendra priemonė – Europos arešto orderio išdavimo taisyklių pakeitimai. Tačiau tokią laikinojo perdavimo galimybę šiose Taisyklėse bus siūloma riboti proporcingumo ir būtinumo principais.

Derinimas: Įstatymų projektai derinti su Generaline prokuratūra, Valstybės saugumo departamentu, Nacionaline teismų administracija, VĮ Registrų centras, Vidaus reikalų ministerija.

Dėl BK ir BPK projektų dalių, susijusių su šnipinėjimu ir padėjimu kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką: Generalinės prokuratūros teiktos pastabos suderintos darbo tvarka, o dėl Nacionalinės teismų administracijos pastabų, į kurias neatsižvelgta, teikiama derinimo pažyma.

Dėl BK ir BPK projektų dalių, susijusių su Europos Sąjungos teise: projektai patikslinti pagal Nacionalinės teismų administracijos pastabas, o dėl Generalinės prokuratūros pastabų, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, teikiama derinimo pažyma.

Projektas svarstytas 2021 m. lapkričio 30 d. tarpinstituciniame pasitarime, patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. lapkričio 21d. išvadoje Nr. NV-2933 pateiktas pastabas. Patikslintam projektui Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų neturi (2021 m. gruodžio 6 d. išvada Nr. NV-3136).

Atitikimas Vyriausybės programai: Projektas neprieštarauja Vyriausybės programai. Projektas buvo įtrauktas į Lietuvos Respublikos Seimo II (pavasario) sesijos darbų programą.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome svarstyti **Vyriausybės posėdyje**.

Viešojo valdymo grupės vadovė

Jurgita Žilinskienė

Jurgita Žilinskienė, tel. +37070663979, el. p. jurgita.zilinskiene@lr.lt